

Resultaten van het MOS onderzoek:

WIE DRAAGT ZIJN ORTHOPEDISCH SCHOEISEL EN WAAROM?

Orthopedisch schoeisel (OS) kan alleen een positief effect hebben als het door patiënten gedragen wordt. Een technisch perfect paar OS dat in de kast verdwijnt, kan weinig bereiken. Dat is verspilde tijd, energie en geld, van de patiënt, de behandelaars (arts en orthopedisch schoentechnicus) en de zorgverzekering. Omdat vanuit de kliniek gemengde verhalen kwamen over het gebruik van OS, en omdat in de wetenschappelijke literatuur hier weinig bekend over was, is door het Universitair Medisch Centrum Groningen het 'Monitor Orthopedisch Schoeisel (MOS)' uitgevoerd. Dit onderzoek is grotendeels gefinancierd door de NVOS-Orthobanda/OFOM. In dit artikel worden de resultaten van het MOS onderzoek beschreven.

In het MOS-onderzoek werd het gebruik van OS onderzocht bij een grote groep patiënten uit heel Nederland. Daarnaast werd gekeken naar het verband tussen het gebruik van OS en factoren van de bruikbaarheid, zoals het effect, het comfort en de cosmetiek. Het doel van dit onderzoek was het beantwoorden van de vraag 'wie draagt zijn OS en waarom?'.
Wat hebben we gedaan?
Het MOS-onderzoek bestond uit twee delen. In het eerste deel werden door een groep van 339 patiënten, met degeneratieve voetafwijkingen, diabetes, reuma en andere aandoeningen, twee vragenlijsten over het gebruik en de bruikbaarheid van OS ingevuld.

Geen van de patiënten was bekend met het dragen van OS. De eerste vragenlijst ging over verwachtingen en werd drie maanden voor het afleveren van het OS ingevuld. De tweede vragenlijst ging over ervaringen en werd drie maanden na het afleveren ingevuld. Een groep van 283 patiënten vulde 1,5 jaar na afleveren nog een vragenlijst in over de lange termijn ervaringen met OS. Het tweede deel bestond uit interviews met patiënten. Een groep van 23 patiënten werd uitgebreid geïnterviewd over factoren die voor de patiënt belangrijk zijn, zoals loopgemak, comfort en cosmetiek van OS.

Wie gebruikt zijn OS?

Drie maanden na aflevering werd het OS door 94% van de patiënten gebruikt (zie

afbeelding 1). Daarmee kunnen we concluderen dat het niet-gebruiken van OS in Nederland geen groot probleem lijkt te zijn. Patiënten die hun OS vaker gebruikten hadden positievere ervaringen met het effect van OS en waren meer tevreden over bijvoorbeeld comfort en cosmetiek van het schoeisel. Ook de verwachtingen van de patiënten bleken belangrijk. We ontdekten dat patiënten met reële verwachtingen over de bruikbaarheid, hun OS vaker gebruikten.

Na 1,5 jaar was het gebruik van het OS gedaald: 87% van de patiënten die na 3 maanden hun OS gebruikten, gebruikten nog steeds hun OS na 1,5 jaar (zie Figuur 1). De patiënten die hun OS niet meer gebruikten hadden drie maanden na het afleveren al een minder positieve mening over de bruikbaarheid van hun OS. De grootste verbanden werden gevonden met de communicatie met behandelaars. Uit het onderzoek blijkt dat patiënten die hier op korte termijn ontevreden over zijn herkend moeten worden, zodat iets aan de communicatie gedaan kan worden. Anders stoppen ze op lange termijn met het gebruiken van hun OS.

Uit het onderzoek blijkt dat patiënten die ontevreden zijn herkend moeten worden zodat iets aan de communicatie gedaan kan worden. Anders stoppen ze op lange termijn met het gebruiken van hun OS.

Wat is belangrijk voor de individuele patiënt?

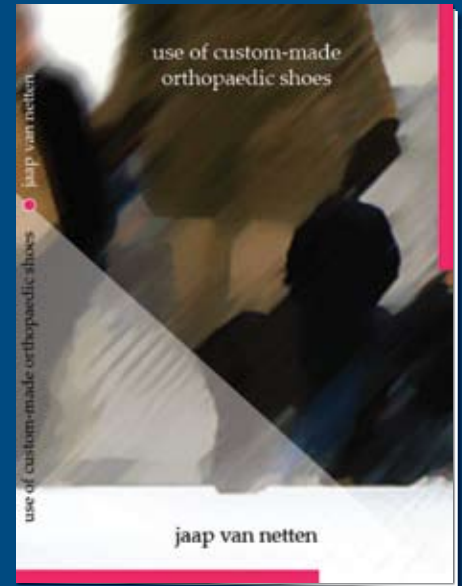
In het tweede deel van het onderzoek werd ingegaan op wat belangrijk is voor een individuele patiënt ten aanzien van de bruikbaarheid van het OS. Hierbij bleek dat er zowel grote overeenkomsten als verschillen tussen patiënten zijn. Een overeenkomst zit in de factor die het belangrijkste is voor alle patiënten, namelijk beter kunnen lopen. Beter kunnen lopen betekent dat patiënten hun vrijheid terug krijgen en onafhankelijk(er) kunnen zijn. Grote verschillen werden gevonden in het belang dat aan de cosmetiek en het gebruiksgemak werd gehecht. Ondanks dat cosmetiek voor vrouwen belangrijker is dan voor mannen, geldt dat niet voor alle vrouwen. Ook geldt dat voor sommige mannen cosmetiek juist heel belangrijk is. In de praktijk is het belangrijk om met deze individuele verschillen rekening te houden. Daarnaast werd het belang van communicatie en service door de patiënten benadrukt. Als de communicatie en service goed zijn, is de patiënt meer tevreden. Maar veel belangrijker: als deze goed zijn, zal de patiënt sneller aan de bel trekken als er iets niet goed is aan het OS.

Wat kunnen we hiermee in de praktijk?

Ook al is het niet-gebruik van OS geen groot probleem, geeft dit onderzoek aanknopingspunten om de praktijk te verbeteren. Want ieder paar OS dat niet gebruikt wordt is er één te veel. Ten eerste wordt het belang van aandacht voor de individuele patiënt door dit onderzoek onderstreept. Ieder paar OS wordt voorgeschreven, ontworpen en gemaakt voor één patiënt.

Hierbij moet iedere keer worden uitgezocht hoe het belangrijkste doel (beter kunnen lopen) gehaald kan worden. Ook moet worden nagegaan of de cosmetiek en het gebruiksgemak voor die patiënt belangrijk zijn of helemaal niet. Tenslotte moet je als behandelaar achterhalen of de patiënt reële verwachtingen heeft en het OS accepteert. Als dat niet het geval is, is de kans groot dat de patiënt het OS niet zal gebruiken. Dit betekent dat de focus tijdens het voorschrijven en maken van een paar OS niet zozeer op het product gericht moet zijn, maar vooral op de patiënt.

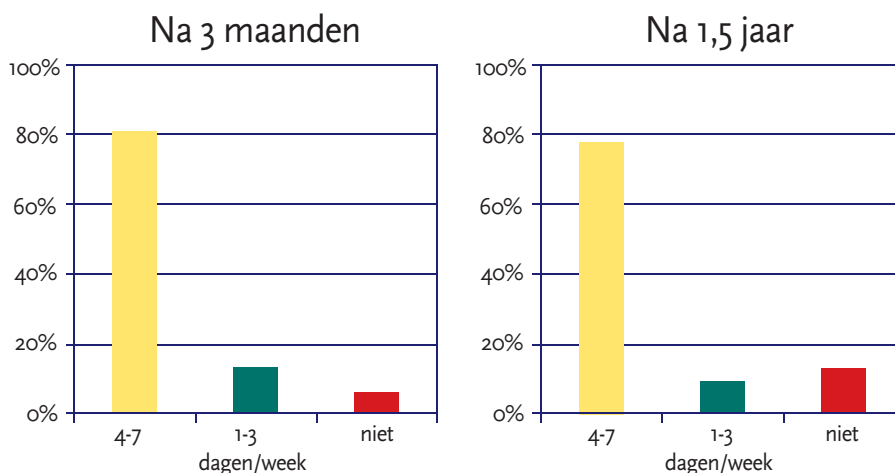
Deze conclusie leidt tot het tweede aanknopingspunt voor de praktijk: de communicatie tussen patiënt en behandelaar is essentieel. Zonder goede communicatie weet je als behandelaar niet wat voor die patiënt het belangrijkste is ten aanzien van het te gebruiken OS. En zonder goede communicatie is de kans groter dat de patiënt op de lange termijn het OS niet meer zal gebruiken. Maar met goede communicatie kun je als behandelaar samen met de patiënt de meest optimale oplossing vinden, waarbij de voorkeuren, verwachtingen en acceptatie van de patiënt allemaal meegenomen worden. ■

MOS-onderzoek

Heeft u meer interesse in het MOS-onderzoek? U kunt het proefschrift dat hierover gaat bestellen door te mailen naar jv.netten@zgt.nl.

Gebruik van OS

Figuur 1. Gebruik na 1,5 jaar is alleen van de patiënten die na 3 maanden hun OS gebruikten. Patiënten die na 3 maanden hun OS niet gebruikten zijn niet nog een keer geteld.